

ЩОДО СТРОКУ ЛІКВІДАЦІЙНОЇ ПРОЦЕДУРИ В СПРАВІ ПРО БАНКРУТСТВО

Набрання чинності нової редакції Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (далі — Закон) ознаменувало широке коло нововведень щодо оптимізації процедур банкрутства в Україні, зокрема, порядку здійснення ліквідаційної процедури. Особливу увагу привертає питання строку ліквідації підприємства-банкрута, оскільки воно потребує додаткового регулювання й тлумачення існуючих норм. Відсутня і судова практика вирішення цієї проблеми.

За старою редакцією Закону строк ліквідаційної процедури не міг перевищувати 12 місяців. При цьому господарському суду було надано право на його продовження на 6 місяців. Натомість чинна редакція Закону встановлює імперативну норму, відповідно до якої господарський суд відкриває ліквідаційну процедуру строком на 12 місяців без можливості його продовження. Доцільність такого нововведення пояснюється прагненням законодавця до уникнення випадків затягування процесу ліквідації банкрута, що є досить актуальною проблемою для України, але погодитися з тим, що це дієвий спосіб її вирішення, важко.

На забезпечення ефективного захисту інтересів кредиторів у разі, якщо на момент закінчення строку ліквідації залишилися непроданими активи боржника і негайний продаж матиме наслідком істотну втрату їх вартості, ліквідатор передає такі активи в управління визначеній господарським судом юридичній особі, яка зобов'язана вжити заходів щодо продовження погашення заборгованості кредиторів боржника за рахунок отриманих активів. Ліквідатор у разі потреби передавання активів боржника, які залишаються непроданими на час закінчення процедури ліквідації, в управління іншій юридичній особі погоджує кандидатуру такої особи з комітетом кредиторів та звертається до господарського суду з відповідним клопотанням.

Таке клопотання ліквідатор надає господарському суду не пізніше ніж за два місяці до завершення процедури ліквідації і зазначає в ньому обсяг активів, що продавалися і не були продані, причини нездійснення продажу, а також загальну суму незадоволених вимог кредиторів. Законом встановлені деякі обмеження щодо кандидатури юридичної особи, до якої в управління передаються активи боржника.

Так, управителем майна боржника не може бути юридична особа, яка є кредитором, пов'язаною особою або акціонером/учасником боржника; не виконала зобов'язання перед боржником чи є стороною у судовій справі за участю боржника.

Якщо в ліквідаційній процедурі бере участь юридична особа, якій передаються в управління непродані активи боржника, то в цьому випадку між боржником і кредиторами укладається мирова угода, яка підписується керівником такої юридичної особи і повинна передбачати, зокрема, задоволення грошових вимог кредиторів на суму вартості майна боржника. В цьому випадку важливим є врахування положення ч. 1 ст. 78 Закону, відповідно до якого мирова угода може бути укладена тільки щодо вимог, забезпечених заставою, вимог другої та наступних черг задоволення вимог кредиторів, визначених Законом про банкрутство, тобто неможливим є її укладання щодо вимог першої черги.

Невирішеною залишається проблема, не пов'язана з продажем активів боржника, адже ліквідатор стикається з іншими питаннями в ліквідаційній процедурі, які майже завжди не вдається вирішити протягом 12 місяців (питання повернення дебіторської заборгованості, передачі об'єктів соціального призначення у власність місцевих органів влади та інш.). Судова практика також не надала пояснень щодо можливостей господарського суду подовжити строк процедури з цих причин.

Виходячи з вищевикладеного, недоліки законодавства з питання, що розглядається, можна звести до наступних:

1. Не регламентовано якими саме документами має здійснюватися така передача активів.

2. Не закріплено процесуальних наслідків передачі активів в управління юридичній особі, якщо така передача відбулася, а саме — не закріплені особливості затвердження звіту ліквідатора і ліквідаційного балансу, ні відповідної підстави для винесення ухвали про ліквідацію банкрута.

У такому випадку не може бути винесено ухвалу про ліквідацію, оскільки відсутні підстави, передбачені ч. 2 та ч. 5 ст. 46 Закону про банкрутство. Якщо ж виходити з загальних вимог Закону про банкрутство, то відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 83 Закону про банкрутство затвердження мирової угоди є підставою для припинення господарським судом справи про банкрутство. А відповідно до ч. 4 ст. 7 Закону про банкрутство боржник, щодо якого були застосовані судові процедури банкрутства, вважається особою, що не має не врегульованих грошових зобов'язань. Таким чином, незрозуміло, чи є наслідком передачі активів банкрута в управління юридичній особі припинення підприємства-банкрута.

З метою вирішення зазначених проблем пропонується:

1. Встановити вичерпний перелік випадків, коли продовження ліквідаційної процедури можливе та конкретний строк імовірного продовження.

2. Закріпити на підставі яких саме документів має бути оформлена передача активів боржника юридичній особі, що їх приймає.

3. Закріпити повноваження щодо контролю господарським судом юридичної особи, яка прийняла активи банкрута в управління щодо погашення нею заборгованості перед кредиторами у вигляді надання звіту до господарського суду у строки, визначені у мировій угоді.

4. Доповнити статтю 46 Закону пунктом 1–1, що має визначати особливості затвердження звіту ліквідатора і ліквідаційного балансу та закріпити передачу активів боржника в управління юридичній особі як підставу для винесення ухвали про ліквідацію юридичної особи-банкрута.

ПОПЕЛЮК В. П.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри господарського права і процесу,
кандидат юридичних наук, доцент

ДО ПИТАННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ УПРАВЛІННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Житлово-комунальне господарство — це одна з важливих та пріоритетних галузей національного господарського комплексу, яка забезпечує життєдіяльність населених пунктів та суттєво впливає на розвиток економічних взаємовідносин у державі. При цьому від моделі управління житлово-комунальним господарством залежить ефективність реформування ринку житлово-комунальних послуг.

У сучасній світовій практиці управління житлово-комунальним господарством так чи інакше зводиться до того, що регулюючі органи визначають правила роботи приватних підприємств-конкурентів, захищають права споживачів, гарантують виконання стандартів якості на житлово-комунальні послуги, що проявляється в побудові системи менеджменту з децентралізованим управлінням та контролем за відхиленнями.

Загалом країни Західної Європи характеризуються наявністю розвинутого конкурентного середовища. Свої послуги на ринку житлово-комунальних послуг пропонують фірми різноманітних форм власності, що дозволяє споживачам обирати підприємства, котрі забезпечують